

fig, udløber en, nemlig Bevillingen for Kajino, først den 24de Oktober 1898, en anden, Bevillingen for Dagmartheatret, i 1897 og endelig den 3die Bevilling i 1895. Der er altsaa en temmelig god Tid tilbage, i hvilken man vil kunne overveie dette Spørgsmaal. Jeg tror nemlig, at det ingenlunde er Noget, man saaledes kan behandle som en given Ting, at der bør være Theatersfrihed, og at det er det eneste Rationelle. Jeg vil ogsaa med Hensyn til den ærede sidste Talers Foredrag sige, at han tager feil, hvis han tror, at alle andre Steder i Verden er der Theatersfrihed i den Forstand. Det er der ikke. Tværtimod er det den almindelige Regel, hvor man end ser hen, at der kræves Bevilling dertil. Og, saavidt mig bekjendt, er det i alt Fald Noget, der er meget delte Meninger om mellem de paagjældende Interesserede, Skuespildirektører, Skuespillere og dramatiske Forfattere, om man vil saa sig ved den fuldstændige Frihed, og om den ikke snarere vil blive til Fordærv, netop for de nærmest Interesserede. Hvad saaledes det tydske Rige angaar, eksisterer der ikke Theatersfrihed der. I det tydske Rige er det Reglen, at offentlige Skuespil som Erhvervsvirksomhed — der er altsaa ikke her Tale om Dilettantforestillinger — ikke kunne opføres uden Bevilling af vedkommende offentlige Autoritet. Det er ikke allevegne i Tydskland selve Centralregjeringen, der giver disse Bevillinger, nogle Steder er det det saakaldte „Landespräsidium“; det er ordnet paa forskjellig Maader i de forskjellige tydske Stater. I det tydske Rige gjælder altsaa efter Loven af 15de Juli 1880 den Regel, at der ikke kan opføres Skuespil i Erhvervsøjemed uden dertil i Forveien erhvervet Bevilling fra Autoriteterne. Det Samme er Tilfældet i Østerrig. Der gjælder ganske det samme System, nemlig at der ikke kan opføres offentlige Skuespil, uden at den Vedkommende maa have en Bevilling, altsaa enten en fast staaende Bevilling eller ogsaa i alt Fald Bevilling for hvert enkelt Tilfælde, hvor saadant sker. Hvad Italien angaar, har jeg ikke kunnet faae fat paa den Lov, der gjælder, men i Følge et paalideligt tydskt Været, som jeg i den Anledning har efterset, er det ogsaa saaledes i Italien, at der kræves Bevilling for at etablere et fast Skuespillerselskab; jeg bruger ikke Udtrykket Theater; thi det er ikke Bygningen, det kommer an paa, men Opførelsen af Skuespil. Naar vi saa gaa til et Land som England, hvor ellers den frie Konkurrence skal være hjemme i særdeles høj Grad, skal jeg gjøre opmærksom paa, at heller ikke der er der Theatersfrihed, men at ogsaa der gjælder et ganske lignende System som

her, nemlig at der udkræves Bevilling, som gives paa forskjellig Maade. Man har i England endnu bevaret det i flere Henseender eiendommelige Forhold, at saadanne Bevillinger gives i London saavel som i alle andre Byer, hvor Hoffet residerer, af Lord chamberlain, altsaa egentlig en Hofembedsmand, og Udøvelsen af Bevillingerne er der underkastet et endnu strengere Straffebestemmelser, end den f. Ex. er underkastet her. Der bliver saaledes egentlig af Lande, hvor der hersker Theatersfrihed, saavidt jeg veed, ikke Tale om andet end Frankrig, det vil sige af europæiske Lande, thi i Amerika kan det gjerne være, at der hersker Theatersfrihed. Af de store europæiske Kulturlande bliver der ikke andet tilbage end Frankrig. Der blev der indført Theatersfrihed af Napoleon den 3die i 1864. Jeg tilstaar, at jeg ikke er saa inde i disse Forhold, der ligge mig noget fjert, men saa meget veed jeg dog, at der i Frankrig baade den Gang var og siden har været meget delte Meninger iblandt de vedkommende Interesserede om denne Forholdsregels Hensigtsmæssighed. Der er mange af de franske dramatiske Forfattere, Skuespillere og Skuespildirektører, som have den Mening, at det var til Uheld for Theatervæsenet i det Hele, at man kom ind paa denne Theatersfrihed i 1864. Skjøndt jeg ikke vil tiltage mig nogen særlig bestemt Mening om de Forhold og navnlig om, hvorledes det stiller sig for de i Sagen Interesserede, hvis Stemme og Mening jeg mener, der kunde være Grund til at høre — og dem har man dog hørt meget lidt til — har jeg ment at maatte gjøre disse Bemærkninger, fordi jeg dog vil gjøre det ærede Thing opmærksomt paa, at det er et Spørgsmaal, som ikke saaledes er at løbe til. Det er virkelig meget tvivlsomt, hvad der i denne Henseende er det Rette; det vil kræve en moden Overveielse at finde dette, ogsaa, ja maasse i Særdeleshed iblandt dem, der ere interesserede i Forholdet. Hvad de nuværende Bevillingers Indhold angaar, og Maaden, hvorpaa det hele System udøves, er det naturligvis klart, at dette afhænger ganske og aldeles af, hvorledes der skal forholdes med det tgl. Theaters Monopol. De begrænsende Bestemmelser, som ere indsatte i Bevillingerne, ere jo indsatte, fordi man ikke vil give mere los paa det tgl. Theaters Monopol, og i samme Grad og Strid for Skridt, som man maatte ville gjøre Indrømmelser med Hensyn til det tgl. Theaters Monopol, vil der naturligvis heller ikke være det Mindste i Veien for, at Bevillingerne blive omarbejdede i den Henseende. Sætte vi f. Ex., at det tgl. Theater opgiver Monopolet, vil der